

Een goed begin is het halve werk

Goede biestvoorziening basis van succesvol melkveebedrijf

Anja Smolenaars, rundveedierenarts

Een goede biestvoorziening van kalveren is noodzakelijk voor een goede start van de opfok en voldoende groei, ook op latere leeftijd. Maar hoe kunt u de biest het beste toedienen? En hoe kan de biest het beste bewaard worden?

Hoe beter de weerstandopbouw van de kalveren, hoe sterker ze zijn en hoe beter ze groeien. Problemen naar aanleiding van onvoldoende biestvoorziening uit zich vaak in zwakkere, slecht groeiende kalveren die vatbaar zijn voor luchtweginfecties en snel diarree krijgen. Een goede biestvoorziening voor de kalveren is afhankelijk van vele factoren. Wat bijvoorbeeld een rol speelt, is de hoeveelheid biest die door de koe wordt geproduceerd, de manier van toedienen en het aantal liters dat een kalf binnenkrijgt. Door goed biestmanagement bepaalt u als veehouder de voorsprong van een kalf.

Biestproductie

De concentratie antistoffen in de biest is afhankelijk van de hoeveelheid biest die door de koe wordt geproduceerd. Ideaal gezien mag een koe bij de eerste biest maximaal 9 liter geven. Geeft ze meer, dan wordt de concentratie antistoffen te laag en zal het kalf meer liters moeten drinken om voldoende antistoffen binnen te krijgen. Met een biestmeter kan op het bedrijf snel worden gemeten of de concentratie antistoffen in de biest voldoende is.

Veel, vlug en vaak

Dat een kalf veel, vlug en vaak biest moet krijgen is bekend. Maar hoeveel, hoe vlug en hoe vaak? Ervan uitgaande dat de concentratie van de biest goed is, kan het volgende schema worden aangehouden:

1. Binnen 1 uur na de geboorte 2 liter biest geven. Controleer dit altijd, ook als het kalf bij de moeder blijft lopen. Bij voorkeur echter de gehele uier uitmelken (dit is de beste biest) en de biest toe-

dienen met de fles. Op deze manier is men er zeker van dat het kalf de benodigde hoeveelheid binnen heeft gekregen. Ook vanwege overdracht van dierziekten zoals paratbc is het ongewenst om het kalf bij de moeder te laten lopen.

2. Binnen 12 uur na de geboorte opnieuw 2 liter biest geven.
3. Binnen de eerste 24 uur nog eens 1,5 liter biest geven. Op deze manier heeft het kalf de eerste 24 uur 5,5 liter goede, eerste biest opgedronken.
4. De tweede dag moet het kalf 6 liter biest (restant van eerste biest en aangevuld met biest van tweede melkmaal) krijgen, gelijkmatig over de dag verdeeld.

Dag 1 (eerste biest)	Liters
Binnen 1 uur na geboorte	2
Binnen 12 uur na geboorte	1,5
Binnen 24 uur na geboorte	2
Dag 2 (eerste en tweede biest)	Liters
Verspreid over de gehele dag	6

Tabel 1. Schema voor biesttoediening.

Bij een slecht drinkend, zwak kalf kan direct na de geboorte de biest worden toegediend met een sonde. Vanaf het moment dat het kalf geboren is, neemt deze bacteriën op uit de omgeving die o.a. de pensflora gaan vormen. Deze pensbacteriën veroorzaken rotting van de melk als deze in de pens terecht komt. Aangezien melk toegediend via een sonde per definitie in de pens terecht komt, kan eigenlijk alleen direct na de geboorte gesondeerd worden.

Biest bewaren

De eerste biest bevat de hoogste concentratie antistoffen. Het is dan ook zaak om zo snel mogelijk na afkalven de uier geheel uit te melken. Om de biest gedurende de eerste twee dagen te bewaren kan deze op een koele plaats worden bewaard. Eventueel kan het worden aangezuurd met karnemelk (1 op 10) voor een betere houdbaarheid. Biest kan vervolgens maximaal een jaar worden bewaard bij -21°C. De biest altijd geleidelijk in water van max 70-75°C ontdooien. U kunt de biest niet in de magnetron ontdooien, omdat de antistoffen (eiwitten) dan kapot gaan. Het is eveneens niet verstandig om biest met warm water aan te lengen. Warm de biest voor het toedienen op tot circa 40°C, zodat het kalf uiteindelijk biest drinkt van 38°C.

Om te bepalen of de kalveren voldoende afweerstoffen uit de biest hebben opgenomen, kan men bij de GD het IgG-gehalte in het bloed laten onderzoeken. Onderzoek minstens vijf kalveren (van 2-5 dagen oud) om een goede indruk te krijgen van de weerstand van de koppel en om te controleren of het biestmanagement op uw bedrijf optimaal is.

IgG (g/L) in bloed	Beoordeling
< 5	Ernstig tekort
5 – 10	Onvoldoende
10 – 15	Voldoende
> 15	Goed

Tabel 2. Controle weerstand kalveren.